

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Kuvitelmieni Konnunsuo

Itse en ole koskaan asunut Konnunsuolla, enkä edes käynyt siellä koskaan - mutta isäni oli siellä aluksi vartijana ja myöhemmin tilanhoitajana - valmistuttuaan agrologiksi Kurkijoen maamiesopistosta. Konnunsuo vaikutti kuitenkin elämääni epäsuorasti. Kun asuimme Rauhan sairaalassa, meillä kävi konnunsuon väkeä erilaisissa kissanristiäisissä, ja äitivainaja hääri siinä kaiken keskellä - kadotetun nuoruuden keinoemona. Oli *Ruti-setää*, ja muita. Kaikki tyynni sikaihania ihmisiä. Sitten ne vain hävisivät jonnekin - kuten Konnunsuon vankilakin (joka on nyttemmin lakkautettu). Siellä on majaillut senjälkeen muun muassa pakolaisia. Alueella on vieläkin rakennuksia joilla on arkkitehtonisia arvoja, kuten itse vankilarakennukset ja joitakin funkkistyyllisiä asuintaloja. Vankilaa ympäröivät laajat peltoaukeat ovat syntyneet pääasiassa vankityövoimalla. Alue on suoperäistä, ja sellaiseksi se varmaankin palaa kun ihmiset ovat huseeramisena huseeranneet.

Jossakin vaiheessa olin kanssakäymisissä Konnunsuon paikallishistoriaa harrastavan miekkosen kanssa, ja toimitin hänelle joitakin hallussani olleita vanhoja valokuvia Konnunsuolla järjestettyyn juhlaan, jossa oli

valokuvanäyttely. "Juhlaoperaatiolla" ei kuitenkaan onnistuttu pelastamaan Konnunsuon vankilaa lakkautukselta. Laulun tekoon vaikutti aikanaan muistaakseni **Seura** -lehdestä lukemani juttu **Konnun Pellestä**, joka oli vankilassa työskennelleen papin lempinimi. Lehtijutussa **Pellen** kimppuun hyökkäsi muuan häiriintynyt vanki ilmeisissä tappoaikaisissa, puukko kädessään hokien: *Konnun Pelle, Konnun Pelle!* Isokokokoinen vanki kuitenkin tuli väliin ja pysäytti miehen, ja otti siltä teräaseen, ja alkoi ladella **Pellelle** kohteliaisuuksia. Tällaista ei tapahdu niille jotka hoitavat ainoastaan vain sen mikä virkaan kuuluu. Tämä lukemani juttu teki minuun suuren vaikutuksen, koska siinä joku pastori asetti jatkuvasti peliin oman henkensä ja terveytensä muiden hyväksi - että kyllähän **Pellekin** on toki laulunsa ansainnut, vaikka sitten näin jälkikäteen. En tiedä mitään muuta mikä kuvaisi entistä entistä Konnunsuon vankilaa - sen paremmin kuin **Konnun Pelle**, eli **Aarne Ylppö**, joka oli sen tunnetun *arkkiatrin* veli, joka toi meille Saksasta niin monia hyviä asioita, pelasi skruuvia poikien kanssa, ja oli näitä *Lastenlinnan* isiä. Hänen veljensä **Pelle** lienee ainut laajemmaltikin tunnettu legendaarinen hahmo Joutsenosta, josta ei ole tullut kuin pari tavallista popparia, ja siitäkin on jo aikaa. **Pellestä** ei ole saatavissa netissä kuvia ihan pilvin pimein, mutta voi sitä olla tunnettu ilman kuviakin. Onha tämä sellainen **Matilda Wrede** jutska.

Suon kuivattamiseksi vankien kaivamat ojat olivat kooltaan massiivisia, kuten kuvastakin näkyy. Vettä riitti, sillä salpausselkä työnsi sitä sisuksistaan - Saimaan suosiollisella avustuksella. Mutta suo raivattiin, ja näin saati raaka suo viljelyskäyttöön. Kuivatusprojekti oli mielestäni erittäin mittava - ja on sitä millä tahansa mittapuulla mitattuna. Siksi olisi sääli, jos peltojen annettaisiin pusikoitua, ja luonnon ottaa omansa - kun nälänhätä on uhkaamassa maapallon väestöä ilmastomuutoksen myötä. Jokainen neliösentti viljelyskelpoista maata tarvitaan, tai sitten on annettava suosiolla miljoonien nääntyä nälkään. Se on *persuillakin* peiliin katsomisen paikka.

Vangit raivasivat siis Konnunsuon, mutta he tekivät paljon muutakin, kuten Muukon kapearaiteisen ja Muukon vanhan kivisillan. Muukosta rakennettu kapearaiteinen junarata näkyy ylläolevasta kuvasta punaisella katkoviivalla merkattuna. Rata kulki ennen Konnusuota lähellä vanhaa Saimaan kanavaa, ja vedettiin siitä Konnunsuon suolalueen yli rakentamalla rata hirsikehikon päälle. Rataa ei kuitenkaan voi enää palauttaa alkuperäiseen asuunsa, sillä Muukon asemaa (tai seisaketta) ei enää ole, ja maantien monitasoliittymät ovat tuhonnettu koko seutua peruuttamattomalla tavalla. Ilottulasta tuleva tiekin on katkaistu. Voi vain sanoa että kaikki on mänt!

Kuvassa näkyy Konnunsuon kapearaiteisella käytetty veturi, joka viimeksi on tosin ollut käytössä Paraisten Kalkilla, mutta koska se on Konnunsuolla käytetyn veturin kaksoiskappale, voidaan sitä käyttää tässä esitykseni elävöittämiseksi. Järeää tekoa näyttää olevan. Netissä oleva juttu puurakenteisesta "kapearaiteisesta" ja "veturista", joka kulkee puisia kiskoja pitkin, on siis pelkkää tsoukkia. Konnunsuon kapearaiteinen oli jossakin vaiheessa koko maan laajin lajissaan, ja nykyisellä, tyhjenneellä maaseudulla se saattaisi olla edelleenkin kova sana..

Tässä kuvassa Konnunsuon juna näkyy koko komeudessaan. Kaksi vaunuista oli tarkoitettu Konnunsuon henkilökunnalle, ja heidän lapsilleen, kun taas takimmainen vaunu oli vartioitu, ja siinä kuljetettiin vankeja. Oli myös työkäyttöön tarkoitettuja vaunuja, joissa kuljetettiin kaikenlaista tavaraa sinne sun tänne. Konnunsuon juna oli varsin monikäyttöinen - ihan kuin nykyajan postiljoonit, jotka leikkaavat nurmikoita ja toimittelevat ihmisten asioita - kun tuota postiakaan ei ole enää kiusaksi saakka.

Uusien tieleikkausten kätköön jäänyt, vankien rakentama Muukon rautatiesilta näkyy kuutostien suunnasta, jonkinmatkaa Lepoharjun kappelista Imatralle päin, ennen Konnunsuon risteystä. Joissakin lähteissä sanotaan, että kapearaiteinen kulki kuvassa näkyvän sillan ali, ja sen tuntuu ihan mahdolliselta, koska ratalinjat nyt olivat yleensä suorina, ja suoraan tuolla edessäpäin on Konnunsuo. Sillan takana olevalta Muukonkujalta siltaa ei näy meluaidan vuoksi, ja pikkuteitä on katkaistu mistä vain on voitu, joten tuonne ei ole helppoa päästä siltaa katsomaan. Siitä ei ole haluttu tehdä turistinähtävyyttä. Mahtaa siinä olla ihmettelemistä muualta Muukkoon muuttaneiden parissa, että ovatpa rakentaneet kerrankin komean kiveisillan kevyenliikenteen väylälle. Tuolta sen minä sen vaan bongasin, **Google Street View**

-kuvausauton aarteistosta. Tuohon ovat sitten sillan jättäneet! Hyvää tekoa kun on noinkin kauan pystyssä seisonut.

Tässä on meneillään heinäkorjuu Konnunsuon vankilassa. Kuvassa on etupäässä vartijoita ja heidän johtoporrastaan. Tietenkin mukana korjuutyössä oli vielä isompi joukko vankeja, mutta heitä ei ilmeisesti ollut tapana kuvata. Tai heitä ei saanut kuvata! Heinää tarvittiin karjan ruokintaan, ja jossakin vaiheessa vankila olikin omistautunut suomenkarjan säilytysprojektiin - eli siellä ylläpidettiin itäsuomenrotua, joka on yleisväriltään kirjavaa - päinvastoin kuin länsisuomen rotu, joka on väriltään kokoruskeaa. Konnunsuon pellolle rakennetut ladot ovat varsin suuria.

Kuvassa näkyy Konnunsuon vankila kuvattuna armon vuonna 1971 - eli niihin aikoihin kun kävin

iltalukiota Lauritsalassa Samanlaiselta se näyttää kai vieläkin. Saattaa kuitenkin olla, ettei lakkautettu Konnunsuo mene kokonaisuutena kaupaksi, jolloin on vaarana että se pilkkoutuu. Jos oikein huonosti käy, häviää kaikki sen siliän tien. Jolleivät ahkerat ihmiset tule apuun, saapuu todennäköisesti näille peltoaukeille ensimmäiseksi horsma ja senjälkeen pusikko, ja vähitellen maaperä soistuu, ja palaa alkuperäiseen tilaansa. Jälleen kotomaamme armaat äidinkasvot saavat yhden rypyn lisää, ja äidinhymy hyytyy taas hieman. Lopulta kun äidiltä on viety kaikki, se irvistää rumasti, ja päästää huuliltaan pitkän mărăjävän huudon, ja antaa suosiolla tilaa *luontoäidille*. Kuvitelkaa vain miten paljon turhaa työtä tuon eteen on tehty, mutta sama peli se vallitsee viljelysmaan suhteen nykyään koko Suomessa. Tai sitten käy niin, että kaikki mahdollinen peltomaa otetaan jälleen viljelyyn, ja ruokkimaan maapallon miljoonia pakolaisia.

Kuvassa näkyvät peltoaukeat on siis aikanaan raivattu aikanaan raa'asta suosta lähinnä vankityövoimalla. Kun isäni oli Konnunsuolla tilanhoitajana, ja erityisesti viime sotien aikaan, pidettiin siellä säilössä niitä henkilöitä jotka eivät halunneet osallistua Suomen aseelliseen puolustamiseen tänne hyökkäävää Neuvostoliittoa vastaan. Konnunsuolle kerättiin myös sodan loppuvaiheen karkurit, ja heidät siirrettiin Länsi-Suomeen. Näyttää siltä, ettei heitä ainakaan teloitettu Lappeenrannassa jonkun ukkotuomarin toimesta, mitä esimerkiksi **Hietamies** väittää tapahtuneen. Perääntymisvaiheen aikana teloituksilla ei olisi ollut minkäänlaisia vaikutuksia, koska rintama oli koko ajan liikkeessä, ja kenelläkään ei ollut hyvää kokonaiskäsitystä. Tietenkin jos joku kapiainen ampui jonkun sotilaan kentällä, niin sillä oli vaikutusta niihin jotka näkivät tapauksen, mutta hypoteettisen lappeenrantalaisen ukkotuomarin hommat eivät tavoittaneet mosuria tilanteessa jossa tärkeäkin tietoa oli vaikea saada. Konnusuon kodalle oli vedetty vartiolinja joka napsi karkurit, ja heidät lähetettiin siitä Länsi-Suomeen, eikä suinkaan Lappeenrantaan, joka oli vaarassa joutua neukkujen vyöryn alle

023

Sisäänkäyntisivu, pääty vankilaan päin ja pitkä sivu puutarhaan.

On paljon mahdollista, että vanhempani asuivat Konnunsuolla ollessaan Päivölä -nimisessä tilanhoitajan asunnossa, jonka näet ylläolevassa kuvassa. Olen tosin nähnyt valokuvia ihan erinäköisestä talosta, eli sellaisesta funkkitalosta, joita on haluttu säästää. Sodan jälkeen tämä kuvan talo puolitettiin kahdeksi erilliseksi asunnoksi, mutta on muuten kai säilyttänyt yleisilmeensä. Siihen rakennettiin jo alunperin jopa sisävesi ja keskuslämmitys, joita ei ollut vielä muissa vankilan asunnoissa, eikä joka paikassa Suomessakaan. Kun isä sitten lähti Rauhan sairaalaan tilanhoitajaksi, hän joutui aluksi asumaan "alapihan" talon päätyosassa, kunnes sairaala sitten rakensi tilanhoitajaa varten oman asuinrakennuksen vanhoista Jakosen hirsistä. Tässä "uudessa" talossa Rauhassa oli ulkorakennus, jossa oli halkoliiteri ja kanala, sekä niiden välissä ulkokuusi - eikä tietoaakaan keskuslämmityksestä. Konnunsuolla oli tarjolla pelkkää luksusta, ja kuvassa näkyvä iso perunakellari.

Millaista vankilassa oikeastaan on, ja millainen on vanginpuku. Taas täytyy siirtyä kuvitelmiin puolelle, sillä Google ei oikein tahdo löytää Suomessa käytettyjä vanginpuvun malleja, tai aidon näköisiä vankeja. Kerrotaan, että pukuja tehdään Hämeenlinnassa, ja että joissakin vankiloissa vangit tekevät niitä itse. **Jukka Raitasen** vankilabiisissä puhutaan *punaraitätapuvusta*, mutta sellaistaakaan ei tahdo netistä löytyä. Niinpä olen luonut kuvan, jossa olen itse (muka) jokun vankilan sellissä *lusimassa*, ja ylläni on mahdollisimman oikea vanginpuku a'la Hämeenlinna. En tosin ole ollut koskaan vankilassa, ja tuskinpa edes ehdinkään, mutta juuri tuollaiseksi kuvittelisin itseni *lusimassa* pitkänpitkää *kakkua*. Aina naama jonkinlaisessa pilkanvirneessä, ja kipakat kompasanat kielellä - ja pampunjäljet persuksissa.

Konnunsuon vankilan lakkauttamista perusteltiin esimerkiksi sillä, että sen remontointi maksaisi mahdollottoman määrän rahaa. Piti rakentaa vessoja ja kaikkia mahdollisia mukavuuksia. Kuvassa näkyy karu eristysselli, jossa ei ole juurikaan kalusteita, ja jossa on se kuuluisa *palju*. Huomattakoon että eristyssellin ydinolemukseen kuuluu se, että kaikkien siellä aikaaansa viettäneiden kaikki ulkoiset tuotokset tarkistetaan. Viemäristä käsin se olisi paljon hankalampaa kuin paljusta. Kyllä minun mielestäni tuollaisessa sellissä kelpaisi *lusia*. Eihän vankilan pidä mikään lepokoti ollakaan, ja kyllä vangit voivat aivan hyvin kyykkiä *paljuun* päivittäiset paskansa. Ennenvanhaan lähes jokaisessa talossa oli sängyn alla *potta*, ja ei siitä syystä levinnyt vakavia kulkutauteja. Tulihan se remonttikin kun vankila muutettiin vastaanottokeskukseksi, eli rahaa kyllä olisi ollut vaikka kahden vankilan ylläpitoon.

Konnunsuolla on edelleenkin laajoja viljeltyjä alueita, ja hyvähän tuota olisi viljellä. Ei ole liioin kiviä riesana, vaan muhevaa turvemultaa. Sitähän (turvetta) tässäkin tapauksessa saatetaan olla nostamassa. Tuokin alue tuossa on tulevaisuudessa keskikokoinen lintujärvi - ja niitähän Suomessa riittää kun kaikki suot on kuivatettu.

Äitini toimi sodan aikana ilmavalvontalottana, ja minulla ei ole muuta kuvaa tuolta ajalta. Minulla on muutenkin erittäin vähän omia valokuvia, sillä ahneimmat sisaret ehtivät ensin ja veivät kaikki. Ne veivät käytännössä ihan kaiken, ja toivat suurella kohinalla isän vanhan mustavalkotelkkarin, mutta siinäpä ne tärkeimmät sitten kai olivatkin. Eipähän jäänyt ainakaan kiitollisuudenvelkaa, eikä muutakaan velkaa. Äitini on tuossa ensimmäisenä vasemmalta. Kuvaoriginaali on varsin huonokuntoinen ja on pahoin haalistunut, mutta onnistuin elvyttämään siitä tällaisen. En tunne kuvassa olevia henkilöitä. Tiedän vain, että sodan aikana Konnunsuon Kivisaassa oli sotilaslentokenttä, jota ei tiettävästi koskaan pommitettu, koska venäläiset eivät tieneet siitä mitään. Alueelle oli rakennettu pommikoneiden jäljitelmiä hämäämään vihollista, mutta nämä pommitukset jäivät huvikseen tulematta. Joutsenon Honkalahdessa oli toinen, jäällä toiminut kenttä, ja sen lentäjät asuivat Pöyhianhovissa, jossa minu oli kunnia asua vuoden ajan käydessäni Joutsenon opistoa. Se oli silloin "poikien asuntola". Kolmas, jäälle raivattu kenttä oli Lappeen Karhusjärvellä. Näillä koneilla suomalaiset sitten kävivät vihulaista vastaan, jos ehtivät, tai suorittivat taktisia iskuja. Ilmavalvonta Joutsenossa oli erittäin tärkeää, sillä neuvostoliittolaisten pommituslennot muualle Suomeen kävivät Joutsenon kautta. En tiedä missä lottien valvontapaikka sijaitsi, mutta ensimmäisenä tulee mieleen kirkonmäki, ja kirkontorni, tai sitten jonkilainen puuhun värkätty lava. Imatran Valtionhotellissa ainakin ilmavalvontaa tehtiin Hotellin torneista.

Talvella lentovalvonta oli kylmää hommaa. Lottien valvontatuuri kesti kerrallaan pari tuntia, jolloin seuraavan ollut lotta sai ylleen edelsen lotan käyttämät turkikset. Tässä kuvassa on susiturkki, joita ei käytetty yleisesti, vaan aina sitä turkislaatua jota oli eniten tarjolla. Ei niitä susia riittänyt ihan joka nälän tuskiin, sillä vuosisatojen mittainen susiviha takasi sen, ettei sudenturkin hankinta ollut Suomessa aikakaan helppoa. Lammasturkkeja sensijaan nähtiin paljon. Kerran kovalla pakkasella äidilläni oli

valvontatuuri, ja pommikoneet lähestyivät Neuvostoliiton suunnalta. Äiti koetti soittaa puhelimella ja varoittaa, mutta pakkasessa ei saanut puhelinta toimimaan, ja palellutti kätensäkin. Desantit tai supisuomalaiset neuvostoystävät olivat ilmeisesti katkaisseet puhelinlinjan, ja mikkeliäiset saivat tuta pommarikoneiden tuliset terveiset.

Konnunsuolla ei ole nykyään juurikaan mitään nähtävyyksiä, mutta eräs sellainen voisi olla Konnunsuon baari. Onhan Konnunsuolla järjestetty myös *Konturock -tapahtumia*, jotka ovat kuitenkin oleen sangen pienimuotoisia. Ne ovat kuitenkin tapahtuneet paljon sen jälkeen kun muutin pois Joutsenosta, ja itse en ole koskaan käynyt kyseisellä paikalla - tai konserteissa. Ihan vaan kuvassa näkyvän punaisen auton ajajan identiteetin varjelemiseksi olen poistanut hänet kuvasta, joten auto näyttää liikkuvan ilman kuljettajaa. No, se nyt oli semmoinen lihava aikamiespoika suoraan uuninpankolta

Konnunsuon baarin kuvia on tarjolla pilvin pimein, ja vain joitakin harvoja kuvia, joissa joku supisuomalainen *jöröjukka* istuu sisätiloissa baarin pöydän ääressä - samein juoponsilmin. Tällaisia kuvia, joissa baarissa ei istu ketään, on vähän, ja uskoisin, että tämä kuva on lajissaan ainoa. Ensin täytyi tosin "järjestää" niin, että *jöröjukka* poistui kokonaan kuvasta. Samalla tämä kaikki todistaa sitä, ettei valokuva kelpaa todisteeksi mistään. Ei edes siitä, että *jöröjukka* olisi käynyt koskaan Konnunsuolla.

Google Street View -kuvausauto ei Konnunsuon vankila-alueella käynyt, mutta tienhaaran se ohitti tyylikkäästi. Kuvassa näkyynkin lähestymiskielto, sekä joitakin vankilan rakennuksia. Kun Konnunsuo oli kuvausauton tienoita kierrellessä vielä vankila, on selvää, että tässä piti senkin kääntyä tulosuuntaansa. Konnunsuon vankila oli erityisesti mustalaisten suosiossa, ja monista mustalaissuvuista oli vähintään yksi mies aina Konnulla istumassa. Muistan kun kuulin aikanaan lapsena Rauhan maatilalla naapurin penskojen puhuvan käynnistään Konnunsuolla, ja kuinka tivasin heiltä heristelivätkö vangit siellä kaltereitaan suut väärässä, ja vaahto suupielistä pursuen. Ajattelin näet vangeista tuolloin sillä tavoin,

koska lukemissani sarjakuvalehdissä ne aina irvistelivät kaltereiden takaa, ja kiroilivat minkä osasivat. Väliin ne kiroisivat karkealla äänellä: "Aarghhh - minuun osui, mutta onneksi se on pelkkä lihashaava!" Naapurin muksut vakuuttelivat että heidän näkemänsä vangit olivat *ihan tavallisia ihmisiä*, ja että ne istuvat selleissään *ihan rauhallisina*. Mikä pettymys. Ja kun minä olisin niin toivonut että ne olisivat tarttuneet kaltereihin ja ärisseet niiden takaa vangitun raivoaan! Vankilasta oli hankala paeta koska ainut nopea konsti olisi ollut maantie, jota ei aina voinut käyttää. Toinen konsti karata oli paeta nopeasti pitkin raivattuja peltoaukeita, joiden takana avautuvat kuitenkin vielä luonnontilassa olevat, vaikeakulkuiset suot. Kävin noilla soilla parikin kertaa, ja totta se vaan on: siihen se useimmilla tyssäsi se pakomatka

